

NEMZETI TÁRSALKODÓ.

Második félv.

Kolozsvár, Julius' 31kén, 1840.

5. szám

Tartalom: Előhangok, (G. J.) 33. l. Ádám János és 1606-beli siralmas éneke, (Nagy ajtai Kovács István) 38. l.

Előhangok.

Erdélyben közelebbről országgyűlést reménylünk; mult körülményeink olly kifejetten foglalják ennek születését jövővel dúsz méhökben, olly szerencsések valának a' szomszéd magyarhoni országgyűlésnek sikerült munkálkodásai, hogy e' remény' teljesülésében nem kétkedhetünk. — Alkotmányos nép' életében igen fontosok azon időszakok, mellyekben törvényhozó test gyűl össze. Ha egy nép boldog volt jelen állását nem a' közelebbi viharokban szétzúvatva maradott romokból alkotni; ha még most is nem a' különböző pártok szerint kedves vagy elvetett alapintézkedések közt kell ingadozólag választania, hanem ős alkotmánya több századok előtt jelenig 's jövőre szerkeztethetett: illy nép' életében a' már ősileg megszokott hatásnak teljességével csendesen munkáltatja a' törvényhozás a' nemzetnek azon jóllétét, melly másutt, hol még az alapok változások közt inognak, zavarok 's pártok' dühöngései, néha egész korok' jajjai közt létesülhet. Azonban illy ős intézkedéseken nyugvó népnél törvényhozásnak kell a' törvények' egész tömegén halkal tenni azon czélszerű módosításokat, mellyek a' honnak változás alá jövő, külső belső körülményei szerint, a' nemzeti jóllét' alapjául üdönként szükségessé válnak. — És így, midőn egy összegyűlt törvényhozó testnek munkálkodásában mindig tetteleg fejlődik meg e' nagy kérdés: „legyen-e a'

hon ezután mindaddig, mig e' munkálatok hathatnak, vagy jobban vagy rosszabbul, vagy csak úgy mint eddig?“ olly alkalommal, mikor reményünk előtt egy jövő törvényhozás' megnyílása állhat, igen méltó vizsgálni honunk' jelen körülményeit, és előre gondolkodni azokról, miknek törvényhozás' útján létrehozása honunk' jóllétére főként szükséges lenne.

Közelebbről olly idők repülének szemünk előtt, mellyek gyorsan haladva, tizedek alatt még is nagyobb változásokat tettek mint hajdon tizszer annyi évek. — Bévégződék a' mult század olly jelenetekkel, mellyek egy szeszélyes népnél kezdődve, midőn azon vér, mi annak lionfiai közt ontathatott, párolgó színezeteinek egészére elég nem vala: nemcsak Európát, hanem a' régi és új világ' több részeit, egy az emberi nemzetnél időnként megújulni szokott közös szerencsétlenségnek gyász képe gyanánt, felölelték. Átmenve jelen századunkra, a' küsdő erők megtörődtek; és kezdenek az óta idők mutatkozni, mellyek' folyamában a' béke' hév baráti azon reménnyel szeretik magokat kecségtetni, miként a' mult század' végének 's jelen' kezdetének eseményei utolsó vonaglásai, 's ezek közt tett erős kitorései valának a' hajdonkor' kegyetlenségei' vérszemének. De a' gonosz erők' kifejlődései a' jobb erőket egészen ki nem merítheték; dühöngések' vérözöneinek idejében indultak részint csirába a' csendes anyagi jóllét' azon magvai, mellyek, miután a' nagy küsdés

megszűnt, a' béke' védelme alatt a' rombolásokat ki épülve 's felnövekedve, ma a' mivel világ' minden szorgalmas el nem maradt részecskéire hullatják jótékony gyümölcsöiket. Az emberiségnek nem igen mutatkozik kora, melyben annak különböző népei — kivéve az akkor eszméletlen világrészeket — egymástól teljesen elszigetelve lettek volna; sőt egy egy nagy történet, melly néhol felvillant, az egészre sugárzott kisebb nagyobb mértékben, akként, a' mint egy népet tartományi fekvése, nyelve, kereskedési kapcsolatai, érdekei, mivelődési fokozata, 's a' t. a' villányos néppel rokonítottak, vagy távolabb tartottak. Újabb időkben a' könyvnyomtatás' feltalálásával egy kis agyban született eszme az egész mivel világgal közölhetővé vált, 's a' kereskedésnek talán ennél még tovább terjedt ágozatai anyagilag indulnak az emberiséget mind inkább egyesíteni. — Akkor tehát, midőn mű is, kik Európa, több népeit tekintve, a' közelebbi viharokban nem a' legtöbbet szenvedték, a' béke' szüleményeit valaha már éldelni 's erre munkáson törekedni akarának: ne fontoljuk magunkat csak bérczeink közé szorítkozva, mintha ezekhez semmi soha sem bé sem ki nem hathatna; — bé vagyunk az emberiség' közös társaságába alkotva, 's bár mint törekedjünk, ha hegyeink' szikla csupjain is, a' münket körülövező világ' érdekhullámitól óvakodni: rég közinkbe hatottak azok, és soha mentek nem leszünk. Ne tekintsük tehát csupán magunkat; ne nézzük úgy, mint kik a' hegyek közt másokat nélkülözve élnének; mert külföld minket érdekei közt tekinteni nem szűnik; és mentől inkább igyekszünk magunk' urai lenni: annál inkább fogunk anyagi érdekeinek szolgáskodni. — Külfölddeli viszonyinkat nem feledve, megtéve azt, mi másutt igazságosan 's helyesen jóllétre vezet, belépve a' mivel világ' nagy ipar társaságába: csak az által tehetjük, hogy azon gyümölcsökben, melyek jelen századunk' békéjé-

ben másutt olly buján teremnek, müis részesedjünk. Tekintsünk a' szomszéd honokra, melyeknek jelen állása annál érdeklőbb, mivel közelebről ezekkel állva anyagi jóllétünk mérlegben, ha szomszédink már eszméltek, sőt tettek jóllétök' alapításául ollyakat, miket mű, csak most kezdve figyelni rájuk, tenni talán most sem fogunk: ezek' munkásságának tulsúlya legelőbb fogja súlytalan anyagi jóllétünket felbillenteni. Éjszokról — mellözve Gallicziának tőlünk elvonult kereskedését — a' hatalmas Orosz birodalom újabb időkben mindent megtett, hogy sílány égalyának fősvénységét szorgalmával pótolja; egy felől mindent, mi ott teremhet, belsőségre természetesen, más felől az ott nem természetöt lehetőség első kézből kapván, ez általa' belfogyasztást ne csak olcsón kiszerezze, hanem idővel alapokat tegyen kül kereskedésre. — Rég nem voltunk ugyan azon ponton, hogy mint Némethon, különösen pedig ennek éjszaki kereskedő városai, úgy mű is e' kiterjedt birodalom' szükségéinek pótlására áruk' vitelével befolyhassunk; szinte eszméletlenek azon idő' iparának körülményei, mikor a' kis hazánkon átmenő kereskedői vonalnak egyik ágozata éjszakeletre is hathatott; de jelenig éjszak anyagi jóllétünkre még csak úgy állott, mint a' melly, partjait Európában kétfelől mosó tengeren és szárazon egészen más vonalai lévén, nekünk sem ártott sem használt; most azonban ott minden fejlődésben van; a' népésedés és mivelődés kivált felénk a' szelidebb tartományokban napenként halad, a' szorgalom ezekkel együtt ébred; a' fekete tengeren keletre a' legdúsabb égalyak felé mindinkább út nyílik, mellyen Orosz hon kinem dolgozott anyagokat olajtott mennyiségben csekély áron első kezektől kaphasson; ezt az ipar' hasznára feldolgozni nem késend, 's még éjszak is előbb haladva nálunknál, sok előszámítások ellenére onnat is fenyegethet az, hogy idővel tájellenes idomban az ő iparának adóz-

zunk; holott mi sem miveltségre nézve azon elmaradottak közé nem számlálnók örömet magunkat, kiknél a' boldog égaly pótolván minden iparhiányt, csak ki nem dolgozott anyagok' természetére legyünk hivatva, sem azon fagyos sarkiak közé, kiknél a' nagy hideg minden iparra mozogni kívánó kezet eldermeszt. De az égalyak' bármelley különbségében, ha valaki halad 's mindig halad; a' más pedig mozdulatlanul áll: a' haladónak csak el kell hagynia az általában veszteglőt.

Azonban vannak éjszaknál közelebb serkentők, mert az Orosz birodalom' nagy tömegében néhány tájak' kezdődött ipara még húzamos ideig el fog merülni a' nélkül, hogy a' birodalom' határin kívül észrevehetőleg hathasson; a' birodalom roppant terjedéséhez képest még Európában is, annál inkább Ázsiában néptelen, és tartományonként különböző rokontalan érzésű, sok helyen harczkodélytól válni nem akaró népei, ha bár az egészre nézve egy közép pontú kormány alatt állanak, még is egy néppé olvadva nincsenek. Illy körülmények feltartóztatók egy ország' általános iparának fejlődésében, és idő kell, míg Orosz birodalom a' tőle délre eső európai tartományokra kereskedésével mások felett nyomasztólag hathasson. Vessünk egykét pillanatot nyugotra 's keletre. Ezredes történetek' sora teszen bizonytságot, hogy nép, melly miveltségben 's iparban többieknel elébb állott, vagy kereskedés' útján önkéntesen vagy néha egyszersmind harezok' útján önkénytelenül is szolgáltatta mások' hanyagságát 's elmaradását mindaddig, míg éppen ez által kényelmes jóllétében elpuhulva, erősbnek 's szorgalmasbnak a' diadalt átadni kénytelenítettett. Így volt ez a' phoeniciaiakon 's egyiptomiakon kezdve Carthagoval, Görög honnal, Rómával, Velenczével, Genuával, Portugalliával, Spanyolhonnal 's a' t. Jelen időben ezen kereskedési uralkodás akként növekedett a' mint a' miveltség' haladtával az em-

berek egymás' jóvára 's főként önnön javokra eszesebb 's terjedékenyebb tervekre alkalmashak. Tudjuk, minő felsőbbbséget követel tengeren Angolhon, mellyet mindedig hatalom lerázni nem tudta. Ha Angolhonnak kereskedési uralkodását ellentusakodva érzik azok, kik vele mérközni mernek; ne gondoljuk, hogy az utóbbiak hasonló uralkodók ne lennének a' magoknál gyengébb népeken. Éjszakámérika, Franczia, Holland, Német, Olaszhon, 's a' t. mindnyájon hatalmasok iparjaikkal mind azokon, kik náloknál gyengébbek; terveikbe az egész világ beszöve, mellyet hasznoknak nem fegyverrel, hanem ennél hatalmasb eszközzel: a' fényüzés' varázs vessejével adóztatnak. Mindnyájon azon sorsban vagyunk, hogy béneveltetvén meg nem elégedni azzal, mivel csupán a' természet megelégedni tanított, rabjai legyünk fényüzési vágyainknak, és az okosabbak 's szorgalmasbak' ezekre számító terveinek. Kifosztva ez által abból, mit a' természet' bőkezűségéből birunk, végre nem marad egyéb fenn: vagy semmivé lenni, vagy magunkat a' körülményekhez okoson alkalmazván a' nagy egyesületbe állani, 's öni kárunkon tanúlt ipar által kármentesíteni.

Európának nyugota az, melly jelenleg e' világrészen a' műiparok' 's kereskedés' diadalát kivívta. Ez ma nem csak távolról bocsátja hozzánk hódoltatásait, hanem egyesületébe befogva szomszédinkat, mellettünk elcsapott keletre. Ezen elcsapás nekünk legkárosabb, a' mennyiben közelítve van minden, mi által jóllétünk csökkenjen, és elvétetni indul minden, miből eddig csekély kereskedésünkben vagyonosodtunk. Kelet volt egyik főpont, mellyre az európai kereskedésnek számításai Göröghon' ős virágzásától fogva, a' velencei dús időkben keresztül, lemostanig intézve voltak; a' dunai gőzhajózás ennek új útát indul nyitni. Azon tartományok közül, mellyek ez új születésű nagy vállalatnak vízmedrét övezik, a' tőlünk délkeletre

fekvő Oláh tartományok eddig honunk' feljök eső részének kevés kárpótlást adtak azon nagy pénz' 's jóllét' vesztéséért, mit annyira érzünk, mióta nyugot hozzánk jelen élénkségével kiterjesztette kereskedését, mióta hajdonkor' kevéssel elégedő egyszerűsége helyett a' fényűzés' uralkodása nálunk mostani terjedtségében lábra kapott. De újabb időkben az Oláh tartományok egy alkotmányos új szabadságnak védelme alatt valamint miveltségben úgy iparban is, minket már elbagyva, csak húsz év előtti állásokhoz képest oriási lépteket tettek; Dunán ki nem dolgozott anyagokat szintúgy, mint szükséges gyár' 's kézműveket, a' miéinknél sokkal tökéleteseket, keletre és nyugotra egyiránt nyílt úton, vizen gőzhajókkal 's így ócsón 's gyorsan, ránk nem szorulva, kapnak és út van nyilva, ön szorgalmok' czikkelyeit tovább keletre vinni. Ezen új vízvonat' nyílásával kezdjük elveszteni még azon kis hasznót is, mellyet a' szász földön keresztül eddig vonuló kereskedési átszállítás' jövedelme; ennek haszna a' dunai átszállítás' hasznaival a' parti lakók' tulajdonává vált. A' két Oláh tartomány tehát nekünk jövedelmezni 's ez által azt, mit kül földnek béhozott árukért fizetünk, bár csekély részben pótolni örökre megszűnt, sőt a' dunai gőzhajózás a' mint naponként élénkedik, úgy fog e' pontról is gyarapulni a' minket fogyasztó kül áruknak hozzánk hozatala akkor, midőn talán még sem fogunk semmit tenni, mi által mű is e' vízi vonalat természetkeink' 's miveink' kivételére azzal kapcsolatba jöve használjuk. Ki vagyunk kerülve abban, mi nekünk eddig jövedelmezett; de nem vagyunk e' szeglet hegysorok közt úgy elfelejtve, hogy szorgalmasnak ne jövedelmezzünk.

Egy más tartomány, melly több tekintetből ránk nézve igen érdekes, a' testvér Magyarhon. Ugyan azon dicső korona alatt hasonló alkotmánynyal, rokon nyelvű, érzésű néppel, és mint mű is, sok akadályokkal küszde,

lássuk mit tett újabb időkben anyagi jóllétére. — Néhány évек előtt Magyarország' ipara és kereskedése csaknem azon ponton állott, mint Erdélyé; belföldi gyárokban dolgozott árukkal ezen dús termékű hon sem vett sok hasznót a' nyugotról keletre vonuló kereskedésből; az átszállításra nézve pedig, ha szintén egy száraz gyengébb vonalnak rajta keletre keresztül hatását nem tagadhatjuk; még is Európának kereskedő nyugota közelebbi keleti tartományokba főleg a' közép 's adriai tengereken, távolabbiakba a' jó remény-foka felé lobogtatta árukkal terhelt hajóit és Magyarhon az átszállítás' hasznában olly kevésbé részesült, mint Erdély. — Ellenben nálunknál még közelebb esve Európa' gyár 's kézművekkel himzett kereskedő tartományhoz, azoknak fogyasztó rendszere élénkebbül hatott rá, 's csupán földmiveléséből és marha tartásából pótolhatta némileg az évenként mind inkább öregbedő kereskedési hiányt. Illy módon Magyarország' kereskedése, csak a' szomszéd Némethonéhoz képest is igen csekély 's szenvedő állásu volt, és minden termékeny földemellett naponként szegényedve, vesztve a' kereskedési tőkét, ön zsirjában fuldokolt, a' nélkül, hogy abból táplálékán kívül, az egészzet tekintve, hasznót vehetett volna; mindennek, mi Magyarországon jövedelmező volt, mértföldekre terjedő uradalmaktól fogva le a' kézműves napi béréig és eladott véka gabonájáig, csökkent becse, jövedelme, érteke; ezzel együtt hanyatlott a' nemzeti ipar. — De ez előtt tíz évек körül Magyarország' ébredett; átlátta, hogy nemzeti jóllét ipar nélkül, vagyonosodás kereskedés nélkül képzelhetlen. Európa' több népeivel kapcsolatára eszmélt, 's közepette az ősz Duna szeméibe villant lánczúl a' mívelt 's hátrább álló világrészek közt. Hatós kereskedési eszmék kezdettek köz társalkodási tárgyakká válni, a' nagy tömeg anyagi érdekei iránt érzéketlen nem maradt. Békés szelid úton, az anyagi jóllétre jut-

hatás' egyetlen útján törekedett céljára, és Magyarország' kormánya, a' nemzet' ön jóvára felébredt érzelmeinek közép gyúlpontja, lelkesítője, célra vezérlője lett. A' kormány tettel mutatta meg, hogy Magyarországot nagygyá' s boldoggá akarja tenni; egyesült a' kormány' akaratja a' nemzet' akaratjával, 's mindent meg tett, mi illy nagy kezdetre kívántatott. A' honnak anyagi jólléte, 's ennek eszközei közelebbi országgyűlések' gondoskodásinak főbb tárgyát tették; minek alapját az 1836-ki országgyűlés megvetette, annak építését hatásosan és a' jelen körülmények' kívánataival öszhangzólag folytatta a' közelebről bévégzett országgyűlés. — És Magyarországon a' dunai gőzhajózás, ezzel keletnek nyugottal e' tartományon keresztül közlekedése létesült; a' Duna' szabályozása, Tiszávali kapcsolata, vasutak, váltó jog, mint a' kereskedői hitelnek első alapja, Magyarország' törvényhozó testének figyelmét ki nem kerülhetve, Magyarország' kezd Európá' azon boldog országává válni, mellyre természeti alkottatása, és a' felébredt népiparnak, a' törvényhozás' gondoskodásával viszhangozása feljogosították. — Így mellettünk újra növekszik egy jóllétben hatalmas, kit ha észre nem akarunk venni, vagy kinek jóllétét talán éppen gunyolni szándékozunk: annál inkább le aláz, mentől közelebről sodorhat azok' számába, kik növekedő vagyonosodásának jövedelmeznek.

Minden változott és haladt körülöttünk, mű maradtunk csak régieknél. Erdélynek közelebről két országgyűlése volt, 1854-ben és 1857-ben. Tekintve ezek' általános szellemét, azt inkább az ősiek' fentartására célzottnak mondhatni, és e' két országgyűlésen arra, mit anyagi jóllétünknek ipar' 's kereskedés' útján, a' kor' jelen haladt körülményei szerinti alapítása kívánt, semmi nem tétetett, mű tehát ipart 's kereskedést érdeklő tárgyakra nézve törvényhozás' mezején ott állunk, hol ez előtt századokkal. De századok előtt más vala a' világipar' alapja; számtalan változások történtek az óta; erők, intézvények, törekvések, kedélyek, a' kereskedési különböző tőkék' más aránya 's a' t. fejlődtek ki; és jelenleg azon kevés törvények, mellyek nálunk a' műipart, 's kereskedést tárgyazzák, részint a' mostani haladásban szükséges törvényhozási

gondosságot teljesen nem bírják, részint változva az akkori körülmények, ha szintén századokkal ez előtt hatások jó lehetett, de jelenleg talán éppen visszataszítók. — Ha tehát szükségünknek naponként terhesülése kényszerít, anyagi jóllétünk' emelkedésére; ha ez körülöttünk mindenütt emelkedvén, hanyagságunknak nem helyt állás, hanem egész hanyatlás lesz következése; ha jelenleg érezve mindezeket, rajta úgy akarunk segíteni, hogy haladásunk a' törvényhozói gondos vezérlésnek hatás bélyegét viselvén, nem egy az éj' sötétében pillanatnyi tartóságra szét pattanó, 's világolni ezzel meg is szűnt fény gyanánt tűnjön fel a' mivelte világ' anyagi jóllétének egén: jelen az idő, mellyben a' törvényhozó test honunk' ipar' 's kereskedési körülményeitől gondoskodását tovább nem halaszthatja. És így igen ohajtandó, hogy midőn a' tizenkilencedik századnak négy első tizede mulni indul, a' nélkül, hogy honunk' anyagi jóllétére törvényhozás' következésében valamit haladtunk volna: ezen nem tétel a' négy tizedek' végén egy hatás törvényhozói tettel czáfoltassék meg. — Ki egy mellette elhaladottat bé akar érni; kettőzött sebességgel kell utána törekedni, míg elérheti. Münket minden szomszédink már elhagytak, hegysoraink' magassain olly állásba jutottunk, mint vizeink: minden vagyon, mi nálunk eredhet, ki foly, vissza hozhatlanul elhagyva münket, másutt állapotodik meg. De ne borítsuk szemünket völgyoszorosak' homályaiiba, 's szűk köreibe; lépünk magasra, 's ép szemek előtt meg fog nyilni a' pálya, mire törekedjünk; fel fog szomszédainktól villanni az út, mellyet ők követve haladhattak. Szerencsések leszünk, ha szomszédink' példáiból tanulhatunk; de ha azokat látva még sem követjük: szomszédink lesznek, kik azt is, mi e' föld' vagyonaiból részünkre illenék, magokévá teendik. — Reményünk ne csüggedjen, miként jövő országgyűlésünk az ipar' 's kereskedés' ügyében haladó lépteket teend. És ha ez történe: ne legyenek a' gondos törvények pusztán elhangzottak, mellyek a' sivatagban semmi viszhangot ne támaszszanak; a' természet sok helyet jelelt bérceink közt, hol az élénkebb hang viszhangzik, és ha jövő országgyűlésünkön a' lankadt anyagi jóllét felelevenítésének eszközei kifejlendenek: találjanak sokak'

elméjében, szívében 's törekvéseiben viszhangra. Hol kormány, törvényhozás és nemzet egyiránt törekednek az anyagi jólét' emelésére: lehetetlen azon nemzetnek még tovább is szegénynek maradnia. Kormányunk' jótékony szándéka

Magyarországon csalhatatlan fénybe helyeztetett; törvényhozásunk' gondosságát biztosan reménylünk; többi a' miénk: igyekezzünk Európa' szorgalmas és kereskedő népeinek számába jutni.

G. J.

Ádám János és 1606-beli siralmas éneke.

(Vége)

Oh magas kősziklák, köztök termett zöld fák mind gyászba öltöztetek!
Egymástól hulljatok, bús jelt is adjatok, földek repedeztetek,
Tengeri nagy halak induljatok, habok helytekből költöztetek.

Zöldellő szép füvek fonnyadjatok, vizek tő meg zavarodjatok,
Csillagok és egek, tündöklő napfények homályba boruljatok,
Mindenféle rendek, ifiak és vének bánatra induljatok.

Mert én szép szerelmem, kedves feleségem, drága gyönyörűségem,
Elhagyott és elvált, átkozom az halált, elvivé békességem,
Kitől már elváltam, olly keserves látom, megromlott egységem.

Ki ne magasztalná 's jókval ne áldaná annak drága mivoltát,
Kiknél nincsen tudva, csak azok megunva dicsérhetik jovoltát,
Ő nagy jámborságát, böcsülötte urát, hiven viselte magát.

*Kiért lauredával igaz buzgósággal jó híret ékességem,
Tőlem megérdemli szívemben említi mint tudom edességét,
És koporsójának kicsin udvarának áldással kedveskedjem.**

Im azért elmémet, keserves szívemet elődben elbocsátom,
Könyves szemeimmel, bánatos igékkal holt tetemét siratom,
Azután mivoltát nyelvemmel dicsérem, ujommal megíratom.

Te halál gonosz ügy, miért rongálál így, keserítéd szívemet,
Tőlem elragadád, csak ugyan elcsalád szerelmes hűtesemet,
Szemem előtt kinzád, fájdalmakkal bántád, busítád személyemet.

Miért nem választod, halálra nem adod azoknak személyeket,
Kik egymást gyűlölik, tagolják 's üldözik, látod keménységeket,
Magokat ajánlják, szüből is kívánják hozzájok menésedet.

Kik pedig éltekben kedves szerelmekben éltenek szeretetben,
Egymáshoz szíveket jelentik, kedveket viselik kedvességben,
Urnak félelmében, jó ügyekezethen, élnek szép békességben,

Azokat üldözöd világból kiüzöd legvégső határira,
Élteknek fonalát, kit egyesség viszált, elmetszed nagy károkra,
Kik egymást szeretik, kik pedig gyűlölik megtartod bosszujokra.

Átkozott hitván föld, testemet bár megöld, ne engedd rajtad éljek,
Minden kedvem eltölt, vidámságom elkölt, valljon mi jót remélljek?
Holott ki kedvet ont, mellőlem az elholt, bút hagyott személyemnek.

* Ezen három sorban hiányzik mind a' rím, mind az értelem; a' 'vő hihetőleg hibáson másolá ipja' kéziratán.

Test nyúgató lelkem! kivel kedvvel éltem, töltöttem is üdömet,
 Benned örvendeztem, veled dicsekedtem, vigan ettem étkeimet,
 Élted' jóvoltára, kedves csudájára hittam nemzetségemet.

Oh! nem felejthetek, csak hiában vélek enyhítő jót magamban,
 Mihelyt eszembe jut, ottan előmbe fut bő kedved bánatomban,
 Tétova búdosom, tekergek, fetrengok hozzá vágyódásomban.

Istentől adatva kedvemnek aggatva voltál házasságomban,
 Jó módot találtál, szépen vigasztaltál, biztattál bánatomban,
 Kedvesen szolgáltál, nem is boszontottál megindult haragomban.

Minden jámborságnak, méltó igazságnak voltál erős tárháza,
 Az jó erkölcsnek is akarmi ügyben is bezárlott főládája,
 Háznak bódogsága, szájadnak bölcs szava volt másnak is példája.

Nagy nyavalyáimban, erős fájdalomimban engemet orvosoltál,
 Mind éjjel 's mind nappal soha meg nem untál, körülöttem forgódtál,
 Jó kedvvel vigyáztál, kivel gyógyítottál, könnyebbséget is adtál.

Sőt egészségemben csendes békességben igaz hűtellel fénylettél,
 Az nagy isten után engemet mint illet ékesen becsülettél,
 Igaz szent életet, engedelmisséget mindenben te követtél.

Minden gyűlölséget, engedetlenséget én lelkem! hátra hagytál,
 Mihelyt haza jöttem, nem vártad leültem, mindjárt mellém járultál,
 Hűséget mutattál, vidámságot adtál, örömeire indítottál.

Senki' csélcspásága, rágalmozó szava te nálad kedves nem volt,
 Házad' kívül ember-szólásnak okáért nem tartott tizedik bolt,
 Dolgodat kezdetted csendesen végezted, senki veled nem harczolt.

Egymás' keresményét, kicsin gyűjteményét magadra nem cifráztad,
 Hanem jámborsággal, szilígy indulattal tagaidat ruháztad,
 Együgyűségedet, bő kegyességedet jegyruhául mutattad.

Elhányó beszédet, indult újhíreket magadtól távoztattál,
 Tökéletességben, mindenhez hűségben holtodig megmaradtál,
 Mérges fű módjára senkinek kárára haragoddal nem jártál.

Szüntelen, mindenkor Abigail asszony' példáját te követted,
 Minden haragomat, bús indulatomat lágy irral mert kötözted,
 Csate paté köztünk nem hallatott dagályunkat otthon temetted.

Ah én édes társom! egész éltem 's gondom, kedves gyönyörűségem!
 Így hagyál-e engem', hogy bú tarisa éltem, többé meg ne jőj nekem,
 Kinzó, vesztő bánat, ki naponként faggat, emészsze szegény fejem.

Nekem is te veled, búcsudat hogy vetted, együtt elmennem kell volt,
 Im még is magamért fiunkat kedvedért veled bocsátottam volt,
 Hogy könnyebben várjad miglen az természet kopórsóba öszve olt.

Nem tudom mit véljen, mi tanácscsal éljen elmém 's mit cselekedjem,
 Vagy illik-e nekem ez világban élnem nálad nélkül szép szívem!
 Fáradok magamban, mert hogy elvétettél tőlem immár jól látom.

Nyúgató helyedet hogy látom kertedet kívül változik színem,
 Rossz lábom tántorog, mind előtttem forog voltál minemű hivem,
 Mint egy édes anya vagy aranyas bástya úgy oltalmaztál engem.

Oh nem kedves nekem ez világban éltém semmi módon ez után,
Ha isten meghallja 's kérémet megadja megyék rövid nap hozzád,
Szivem, készül az úr megkönyörül talám rajtam nagy bús fián.

Ez az jele hogy szánt szivem 's elmém kívánt lelkem szerelmes társom!
Mihelyt mert személyed elhagya 's te tőled történék szakadásom,
Ottan két kezemtől, jó egészségemtől lön nekem megválásom.

Megállá azontúl, szünék vigasságtól ékes szavú virginám,
Tőlem elhagyaték 's többé nem hallaték tánczra intő citharám,
Gyülölvén Atropost, kedvetleníte most, keserűség gyász ruhám.

Minden vigasságom, kedves multságom bánatomra fordúla,
Mert a' keserűség, sok nyavalya 's inség engem ugyan megdúla,
Egységemet is, testi erőmet is néhányszor elárula.

Vig nemzetségim is, szokott barátim is, mind elszomorodának,
Mióta közülünk elmenél mellőlünk magokban lankadának,
Látván nyavalyámat, búmat bánatomat tőlem eltávoznak.

Immár senkim nincsen, ki betegségemben féltsen, reám vigyázzon,
Erős fájdalommban mint te orvosoljon, biztasson, hozzám lásson,
Szüből megtekintsen, áldásokkal hiutsen, szeretetet mutasson.

Meghala én atyám, meghala mind anyám, 's minden atyámfiái,
Mihelyt te elhalál, ők is elhagyanak, lönek másnak tagjai,
Hozzájok ha megyek csak akkor ismernek, löttek pénznek baráti.

Ám járjon ez világ, ki olyan mint rossz ág, hozzá nem támaszkodom,
Czifra szépségéhez 's gyönyörűségéhez semmit nem ragaszkodom,
Keserűségemben bizom istenemben, csak hozzá fohászkodom.

Azé legyen sok pénz, fris palota, nagy kincs, kinek lelki jova nincs,
Reám penig tekints, lelki áldással hints, ez világból hozzád ints,
Felséges úr isten! minden nagy ügyemben kegyelmesen rám tekints.

Isten legyen hozzád szerelmes szép társom! áldjon meg nyugtodbán,
Légy áldott istenben, lelkedben testedben áldott légy koporsódban,
Adja az úr isten, veled együtt legyen lakásom hajlékodbán.

Soha nem felejtlek mig ez testben élek igaz jámborságodról,
Szivből emlegetlek mihelyt módot lelek drága te mivoltodról,
Bizonyoságot tészek, jó hirt nevet szerzek elmúlt állapotodról.

Ez ének et szerzé 's versbe helyezteté jó nemes Kolozsvárban,
Egy nyavalyás ember, ki mint asszu kender elszáradt bánatjában,
Elholt hű társáról, jó feleségéről való gondolatjában.

finis.

Ezen ének után mindjárt következő megjegyzést tön Borsos ipjáról: „Egyéb énekít is találok, de ez mindeniket feljül múlja; hasonlóképpen e lingua latina in hungaricum sermonem némü némü fordításit, de ezt pro perpetua amplissimi Joannis Ádám memoria tetszék ez magától elől iratott könyvbe inserálnom.“

E' családi dolgokról vitt Jegyző könyv,

melly előbb Ádám Jánosé volt, 's róla vejére Ozdi Borsos Tamás orvos és professorra szállott, 's mellybe ez amannak 1606-beli siralmas énekét ön kezével belé irta: ma királyi kormányi fogalmazó gyakornok Pákey Lajos úr tulajdona, 's én az éneket egyenesen abból közlém.

Nagy ajtai Kovács István.